



Suomen Lakimiesliitto

Uudenmaankatu 4-6 B
00120 Helsinki

Oikeusministeriö
oikeusministerio@om.fi

Tuomioistuinten keskushallinnon uudistaminen

Yleistä

Lakimiesliitto kannattaa voimakkaasti tuomioistuinhallinnon perustamista. Tehokas tuomioistuinhallinto on keskeinen edellytys tuomioistuinlaitoksen pitkäjänteiselle ja tavoitteelliselle kehittämiselle. Oikeusministeriöstä erillinen hallinto myös takaisi ja voimistaisi tuomioistuinten riippumattomuutta. Tämän takia Lakimiesliitto näkee, että hallinnon perustaminen on tärkein yksittäinen hanke oikeudenhoidon laadun ja tehokkuuden kehittämiseksi.

Kysymys: Miten esitetty kansallinen kehitys vaikuttaa arvioitaessa tuomioistuinviraston perustamista?

Tuomioistuinviraston perustaminen on hyvin linjassa yleisen kansallisen kehityksen kanssa ja mahdollistaisi monia suunnitteilla olevia tuomioistuinten tehokkuutta lisääviä hankkeita.

Kysymys: Miten esitetty kansainvälinen kehitys ja suositukset vaikuttavat arvioitaessa tuomioistuinviraston perustamista?

Kansainvälisesti tuomioistuinten keskushallintotehtäviä on siirretty pois ministeriöiltä tuomioistuinten riippumattomuuden vahvistamiseksi ja toiminnan tehostamiseksi. Myös Suomen tuomioistuinhallintoa koskevat samat tavoitteet ja haasteet. Kansainvälinen kehitys tai suositukset eivät ole esteenä arviomuistiossa ehdotetun kaltaisen tuomioistuinhallinnon luomiselle Suomeen.

Kysymys: Miten näette tuomioistuinviraston aseman Suomen hallinnollisissa rakenteissa yleensä ja erityisesti suhteessa?

a) tuomioistuimiin

Tuomioistuinviraston ei tule olla hierarkkisesti tuomioistuinten "yläpuolella", vaan sen on oltava tuomioistuinten toimintaa tukeva ja kehittävä, kuten mietinnössä esitetään. Tärkeää on, että viraston avulla voitaisiin keventää yksittäisten tuomioistuinten hallinnollista taakkaa, jotta tuomioistuimet voisivat keskittyä hoitamaan lainkäyttöasioita.

b) oikeusministeriöön

Arviomuistiossa esitetään, että tuomioistuinvirastolle kuuluisivat operatiiviset keskushallintotehtävät ja ministeriölle tuomioistuinhallinnon strategiset tehtävät. Viimeksi mainitulla tarkoitetaan muun muassa säädösvalmistelua, talousarviota sekä kansainvälistä yhteistyötä koskevan vastuun lisäksi tuomioistuinviraston tulosohjausta. Jaksosta 6.3 ilmenee, että myös viimeksi mainittu koskisi strategisia linjoja eikä olisi enää yksityiskohtiin menevä.

On helppo yhtyä arviomuistion näkemykseen siitä, että tuomioistuinvirastolle kuuluvissa tuomioistuinhallinnon operatiivisissa tehtävissä viraston on oltava itsenäinen ja riippumaton suhteessa oikeusministeriöön.

Eurooppalaisten suositusten mukaan (Recommendation CM/Rec (2010)12 of the Committee of Ministers of the Council of Europe ja Opinion no. 10(2007) of the Consultative Council of European Judges (CCJE) on "Council for the Judiciary in the service of society") tuomioistuinten riippumattomuus edellyttää, että niillä on erillinen budjetti ja itsenäinen hallinto. Budjetin



hyväksyntään parlamentissa tulee kuulua tuomioistuinten kuuleminen. Arviomuistiossa ajatusta siitä, että tuomioistuinhallinto valmistelisi budjettinsa suoraan eduskunnalle pidetään "ongelmallisena". Lakimiesliitto katsoo kuitenkin, että tällaista mahdollisuutta tulee vielä tutkia tuomioistuinten riippumattomuuden turvaamiseksi ja korostamiseksi.

Kysymys: Pidätkö esitetyjä tuomioistuinviraston tehtäviä ja tavoitteita olennaisina? Tuleeko mieleen muita mahdollisia vastaavia tehtäviä?

Arviomuistiossa on ansiokkaasti tuotu esille tehtävät, joiden keskittäminen tuomioistuinvirastolle parantaisi ja tehostaisi tehtävien hoitamista tuomioistuinhallinnossa. Jaossa yleisiin hallintopalveluihin, talous- ja tulosohjaukseen sekä kehittämiseen ja koulutukseen tuodaan esille myös tuomioistuinviraston perustamiselle asetettavat tavoitteet. Tärkeänä yksittäisenä tehtävänä voidaan nostaa esille muistiossa mainitun koko tuomioistuinlaitosta koskevien tietoteknisten palveluiden turvaamis- ja kehittämistyön, jossa keskittäminen tuomioistuinvirastolle samalla yhdistäisi teknisen osaamisen ja käyttäjänäkökulman saman katon alle.

Tuomareiden täydennyskoulutuksen hoitaminen tehokkaasti ja ministeriöstä erillään on omiaan korostamaan tuomioistuimen riippumatonta asemaa valtionhallinnossa.

Kysymys: Olisiko tuomioistuinviraston perustamisella esitetyn kaltaiset yhteiskunnalliset vaikutukset? Olisiko muita vaikutuksia? Entä esitetyt taloudelliset ja henkilöstövaikutukset?

Lakimiesliitto kannattaa voimakkaasti tuomioistuinhallinnon perustamista. Lakimiesliitto näkee, että hallinnon perustaminen on tärkein yksittäinen hanke oikeudenhoidon laadun ja tehokkuuden kehittämiseksi. Hallinto mahdollistaa tuomioistuinten keskittymisen lainkäyttötehtäviin sekä tuomioistuinten toiminnan tavoitteellisen kehittämisen aiempaa tehokkaammin ja näin parantaa kansalaisten ja elinkeinoelämän oikeusturvaa. Tuomioistuinviraston perustamisen kustannukset ovat marginaaliset suhteessa sen perustamisesta saataviin hyötyihin.

Helsingissä 20.3.2015

Jorma Tilander
Toiminnanjohtaja